

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Қ.ЖҰБАНОВ атындағы АҚТӨБЕ Өңірлік Университеті

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

Тақырыбы: Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойын технологияларын қолдану

6B01201 «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу»

Орындағандар:

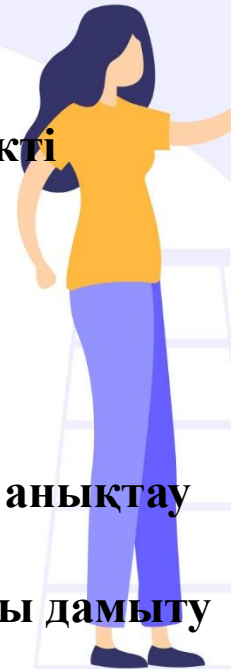
Абикенова Ж.Е.,
Кенжегалиева А.Е, Қойшығұлова А.С.
Сайланова А.Ә., Смайлова Д.Ж.

Ғылыми жетекшісі:

аға оқытушы, магистр Измагамбетова Р. М

Кіріспе	3
1. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойын технологияларын қолданудың теориялық негіздері.....	
1.1 Мектеп жасына дейінгі баланың зейінінің педагогикалық психологиялық әдебиеттердегі зерттелуі.....	
1.2 Мектеп жасына дейінгі баланың ерікті зейінін дамытудағы ойын технологиясының ролі.....	
1.3 Ережелі ойындар ересек жастағы мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамыту құралы ретінде.....	
2. Ойын технологияларын қолдану арқылы ересек мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамыту бойынша жүргізілген тәжірибелік жұмыс.....	
2.1 Ересек мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінінің даму деңгейін анықтау әдістемелері.....	
2.2 Ересек мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін ойындар арқылы дамыту бойынша жүргізілген жұмыстар.....	
2.3 Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін ойын арқылы дамыту бойынша тәрбиешілерге арналған әдістемелік нұсқаулар.....	
Қорытынды	
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	

Зерттеудің өзектілігі:

ҚР «Білім туралы» Заңында көрсетілгендей білім беру жүйесінің негізгі міндеті ұлттық және жалпы адамдық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке тұлғаның қалыптасуы мен дамуына қажетті жағдай туғызу болып табылады. Қазіргі кездегі білім берудің негізі балаларды ойлауға, қабілеттілігі мен нышандарын дамытуға үйретуі, әр балаға өзін көрсетуге мүмкіндік беруді көздейді. Білімнің басты мақсаты баланың ақылдылығы мен интеллектуалды тапсырмаларды орындауы болып саналады. Бұл тұрғыда балалардың зейінін дамыту маңызды орынға шығады. Себебі баланың зейіні жеткілікті деңгейде дамитын болса олардың жетістіктерге жетуге мүмкіндік мол болады. Демек, мектепке дейінгі білім беру мекемесінен бастап балалардың зейінін дамыту өзектілігі арта түседі.

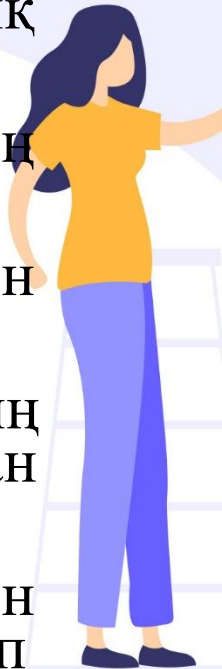
Зерттеудің мақсаты:

- **Зерттеудің мақсаты:** ересек мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойындарды қолданудың тиімділік шарттарын анықтау, теориялық тұрғыдан негіздеу және тәжірибе жүзінде тексеру.

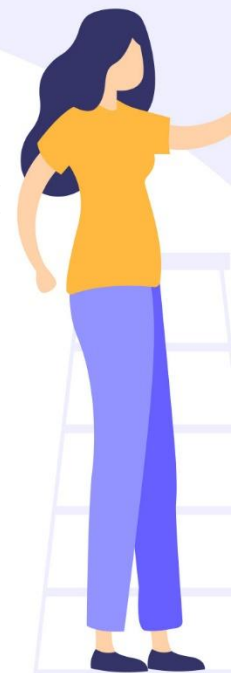
Зерттеудің міндеттері:

1. «Технологиялар» және «ойын технологиялары» ұғымдарының маңызды және мазмұндық сипаттамаларын анықтау;
2. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінінің дамуының психологиялық ерекшеліктерін зерттеу;
3. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытудағы ойын технологияларының рөлін анықтау;
4. №45 Айналайын МДҰ-ның ересек тобының балаларымен ерікті зейінді дамытуға арналған ойындарды ұйымдастыру;
5. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойын технологияларын қолданудың дамып келе жатқан бағдарламасын әзірлеу және эксперименттік сынақтан өткізу.

Зерттеудің болжамы:

- **Зерттеудің болжамы:** мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойын технологияларын қолдану процесі тиімді болады, егер:
  - бұл процесте «технологиялар» және «ойын технологиялары» ұғымдарының маңызды және мазмұндық сипаттамаларына сүйенілсе;
  - мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінінің дамуының психологиялық ерекшеліктері ескерілсе;
  - мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытудағы ойын технологияларының мазмұнын ашылса;
  - ерікті зейінді дамытуға арналған дидактикалық ойындар сериясын алынса.

1

Зерттеу әдістері: психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді талдау, диагностикалық әдістемелер, эксперименттік жұмыс, математикалық статистикалық әдістер.

2

Ғылыми жаңалығы: мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытудағы ойын технологияларының мазмұны анықталып, негізделіп, тәжірибеде тексерілу нәтижесінде әзірленген бағдарламада көрініс табуы.

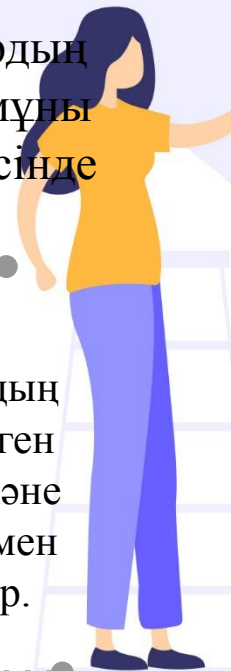
3

Практикалық маңыздылығы: мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ойын технологияларын қолданудың әзірленген бағдарламасын пайдалану және оқу орындарында, психологиялық және әлеуметтік-педагогикалық орталықтарда авторлық бағдарлама мен зерттеудің практикалық нәтижелерін пайдалану мүмкіндіктерінде жатыр.

4

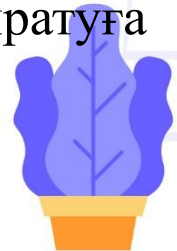
Зерттеу базасы: Ақтөбе қаласы, №45 Айналайын мектепке дейінгі ұйымы.

Дипломдық жобаның құрылымы: жұмыс кіріспеден, үш тараулардан, қорытынды мен пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшадан тұрады.

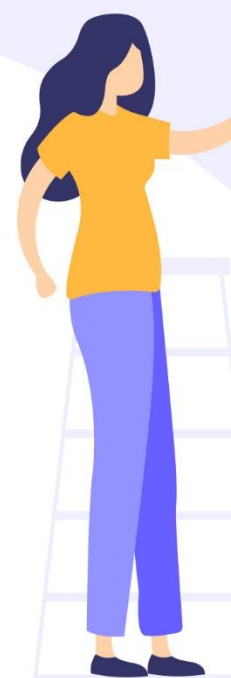

Зейін – белгілі бір уақыт мезетінде сананың қандай да бір нақты немесе идеалды объектіге тұрақталуы және шоғырлануы [3].

Зейін адамның өзін, ойлары мен тәжірибесін жақсы түсінуге көмектеседі, өйткені оның мақсаты барлық танымдық процестердің ағымын жақсарту болып табылады. Кейбір ғалымдар зейін ерекше, дербес процесс ретінде өмір сүрмейді, ол кез келген басқа психологиялық процестің немесе адам әрекетінің бір жағы немесе сәті ретінде ғана әрекет етеді деп тұжырымдайды. Басқалары зейінді адамның толық дербес психикалық күйі, басқа когнитивтік процестердің ерекшеліктеріне дейін төмендетпейтін өзіндік ерекшеліктері бар нақты ішкі процесс деп есептейді. Өз көзқарастарын негіздеу ретінде соңғы пікірді жақтаушылар адам миында зейінмен ерекше байланысты, анатомиялық және физиологиялық тұрғыдан салыстырмалы түрде автономды құрылымдардың ерекше түрін анықтауға және ажыратуға болатындығын көрсетеді.

Зейін – бағдарлау және зерттеу әрекетінің бір сәті. Бұл адамның психикасында белгілі бір сәтте болатын бейненің, ойдың, басқа құбылыстың мазмұнына бағытталған психологиялық әрекет

Өзінің қызметінде зейін осы мазмұнды бақылау болып табылады. Адамның әрбір әрекетінде индикативті, орындаушы және бақылаушы бөлік бар. Бұл соңғысы назар аударатын сияқты.

Белгілі бір өнімді өндіретін басқа әрекеттерден айырмашылығы, бақылау әрекеті немесе зейіннің жеке, белгілі бір нәтижесі болмайды.

Зейін дербес, нақты әрекет ретінде әрекет тек ақыл-ойға ғана емес, сонымен қатар редуцияланғанда ғана көзге түседі.

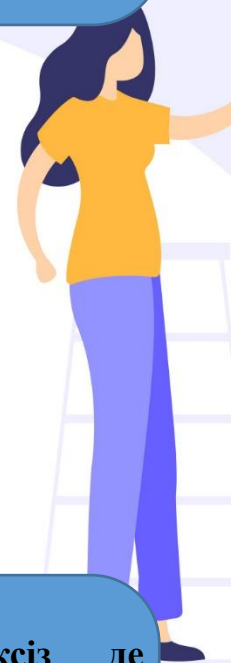
П.Я.Гальперин тұжырымдамасы

Ерікті зейін – жоспарлы зейін, яғни. алдын ала белгіленген жоспар, үлгі бойынша жүргізілетін бақылау нысаны.

Зейінді аударғанда бақылау іс-әрекеттің нәтижелерін салыстыру және оны нақтылау мүмкіндігін тудыратын критерийді, өлшемді, үлгіні пайдалана отырып жүзеге асырылады.

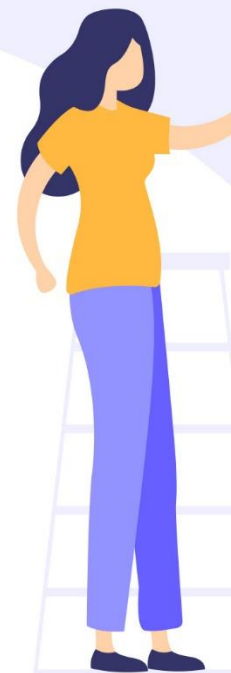
Ерікті зейіннің жаңа әдісін қалыптастыру үшін біз негізгі іс-әрекетпен бірге адамға оның барысы мен нәтижесін тексеру, тиісті жоспар жасап, жүзеге асыру тапсырмасын ұсынуымыз керек.

Ерікті де, еріксіз де бақылау қызметін атқаратын барлық белгілі зейін әрекеттері жаңа психикалық әрекеттердің қалыптасуының нәтижесі болып табылады.

Балалардағы мақсаттылықтың әртүрлі түрлерінің көріну нәтижелері (%)

Балалар жастары	Балалар саны	Мақсаттылық түрлері		
		I Тұрақты	II Белсенділігі төмен	III тұрақсыз
4-5 жас	18	27,5	33,0	38,5
5-6 жас	22	36,3	40,9	22,7
6-7 жас	20	40,0	45,0	15,0

Мектеп жасына дейінгі балалардың орташа белсенділік ұзақтығының салыстырмалы сипаттамасы

Балалардың жасы, жыл	Белсенділік ұзақтығының орташа көрсеткіші, мин	
2,5-3,5	17,5	7,8
3,5-4,5	37,4	7,5
4,5-5,5	51,4	6,4
5,5-6,5	62,8	1,6

19ғасырдағы Ф. Шиллер «Ойын ләззат алу үшін пайда болды, ойнау арқылы ғана адам болуға болады» деп есептеді.

ық ғалым К. Гросс ойынды мінез-құлықтың бастапқы мектебі деп санаған.

З.Фрейд ойынның компенсаторлық сипаты туралы идеяны дамытып, оны психикалық бейсаналық механизмдерімен байланыстырды.

Н.К.Крупская: «Мектепке дейінгі балалар үшін ойындардың маңызы ерекше: олар үшін ойын-жұмыс, олар үшін ойын-тәрбиенің салмақты түрі. Ойнау-қоршаған орта туралы білім алу тәсілі

Зейінді дамытудағы ойын технологиясын зерттеген ғалымдар

Д.Б.Эльконин ойын мәдени символдардың көмегімен іс-әрекетті ұйымдастырады, сондықтан мәдениет құбылыстарында бағдарлауға үйретеді, оларды орынды пайдалануға көмектеседі деп есептейді.

Л.С.Выготский: «Бала ойын әрекеті арқылы қозғалады, бұл тұрғыда дамыды айқындайтындықтан жетекші деуге болады» деп атап көрсетті.

Ойын әрекеті келесі белгілермен сипатталады:

1. Ойын-баланың айналасындағы адамдармен белсенді көрінісінің бір түрі.

2. Ойынның ерекшелігі-баланың осы әрекетте қолданатын тәсілі. (Мұлы еңбекте, жазуда, суретте)

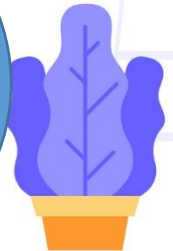
3. Ойын адамның кез келген басқа әрекеті сияқты әлеуметтік сипатқа ие.

6. Ойын өзінің кеңейтілген түрінде ұжымдық әрекет болып табылады.

4. Ойын-баланың шынайылықты шығармашылықты бейнелеуінің бір түрі

5. Ойын-білімнің әрекеті, оны нақтылау мен байыту құралы.

7. Балаларды әртарап таныту арқылы ойынның өзі де өзгеріп, дамиды.

**Рөлдік ойынның
құрылымдық
компоненттері:**

**Ойынның
сюжеті-бұл
балалар
ойнайтын
шындық
саласы.
Баланың
басқалардың
өмірі мен іс-
әрекетінен
белгілі бір
әрекеттерді,
оқиғаларды
қайталап
бейнелеуі**

**Рөлдің
ойынның
шығармашылық
сипаты ондағы
идеяның
болуымен
анықталады,
балалар
идеясының
байлығына,
ойынға деген
ынта
дәрежесіне
байланысты.**

**Рөлдік
ойын-
балалар
ерік-
жігерінің
өзіндік
мектебі.**

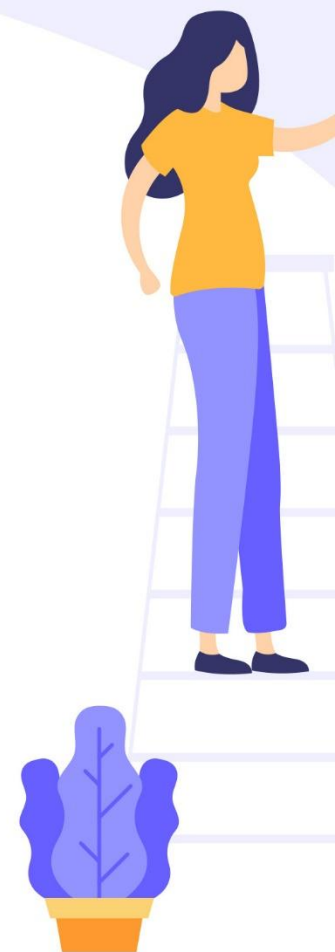

Ережелері бар ойындардың ерекшелігі-бұл ойындарды үйрену ережелерді меңгеруге арнайы дайындық кезеңін қамтиды.

Н.Я.Михайленко,Н.А.Короткова,О.Петрова ойындардың орталық элементі-ережелер-балалардың дамуына әсер ететін негізгі фактор екенін көрсетті.

Ережелер балаларды мән-жайларға бағынуға-уақытында көшбасшыға жол беруге,жеңілгенге-ойыннан шығуға,басқа қатысушылардың нәтижелерін орындауға мәжбүрлейді.

Ережесі бар ойындардың ең бастысы-тапсырманы шешу.Ерік үшін,қиындықтарды жеңуді қажет ететін мобильді және дидактикалық ойындар ғана балаларды қызықтырады.

Дидактикалық ойын

Дидактикалық ойындарды зерттеген: А.И.Сорокина, В.Н. Аванесова, В.А.Дрязгунова, А.К.Бондаренко, З.М. Богуславска, Е.О.Смирнова

Оқу, танымдық тапсырмалар ойын тапсырмаларымен өзара байланысты, сондықтан ойынды ұйымдастырған кезде сабақта элементтерінің болуына ерекше назар аудару керек: іздену, таңдану, болжау т.б

Ойын мақсатына жетудің маңызды шарты- дидактикалық тапсырма.

Сөздік ойындарды шартты түрде топқа біріктіруге болады:

1 топқа олардын көмегімен заттардың, құбылыстардың маңызды белгілерін бөліп көрсету қабілетін қалыптастыратын ойындар: «дүкен», «ойлан», «Асан қайда болды?» т.б

2 топ балалардың салыстыру, алогизмдерді байқап, дұрыс қорытынды жасау қабілеттерін дамытуға арналған: «Ұқсайды, ұқсамайды» т.б

3 топта заттарды әртүрлі критерийлер бойынша жалпылау және жіктеу қабілетін дамытатын: «Үш затты ата», «Кімге не керек?»

4 топта ерекше зейінді, тапқырлықты, ойлау ұшқырлығын, төзімділікті, юмор сезімін дамытуға арналған: «Сынған телефон», «Ұшты-Ұшты» т.б

Балалардың ойын ережесін меңгергені көз жеткізгеннен кейін өз бетінше ойнауға шақыра алады:

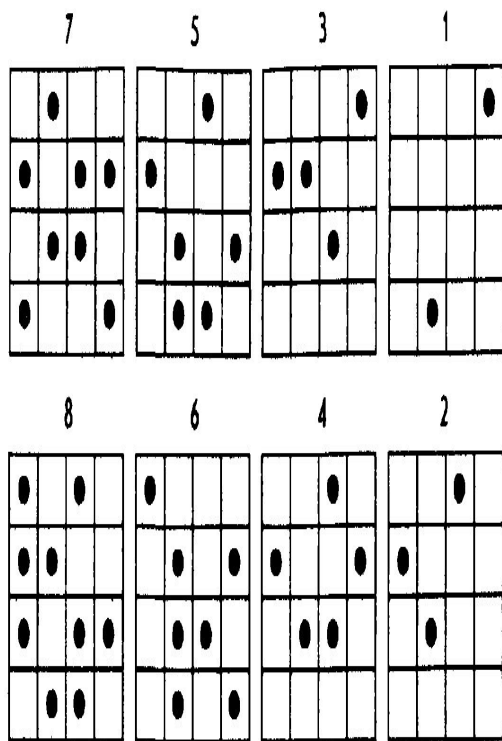
Үстел үсті ойындары балалар айналысуға арналған қызықты әрекет. Олардың түрлері әртүрлі: жұптық суреттер, лото, домино.

Қиылған суреттер мен кубтарды құрастыру ойынының міндеті- балаларды логикалық ойлауға үйрету, олардың жеке бөліктерден тұтас объект құра білу қабілетін дамыту.

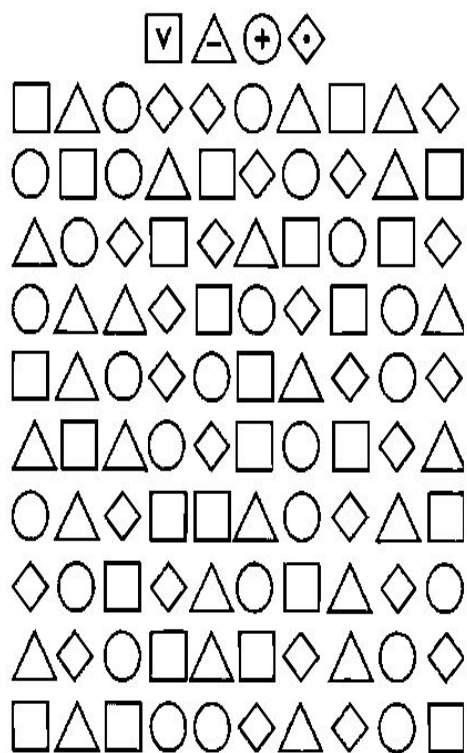

Р.С.Немовтың зерттеу әдістері қолданылды

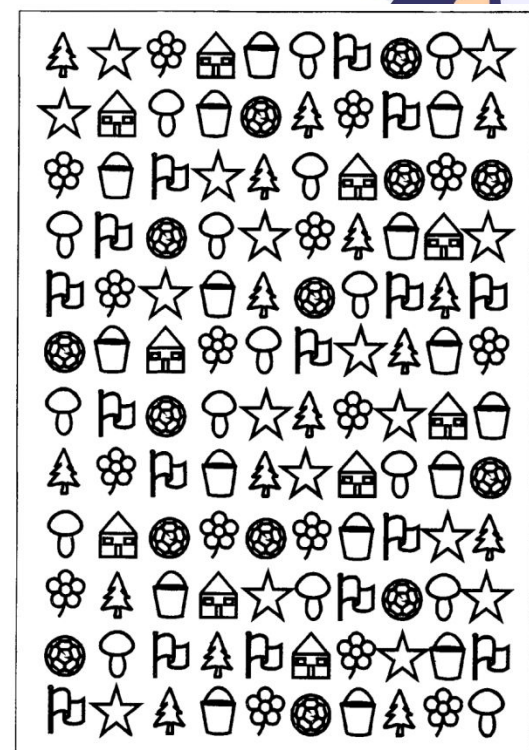
«Есте сақта және нүкте қой»

«Белгілерді қою»

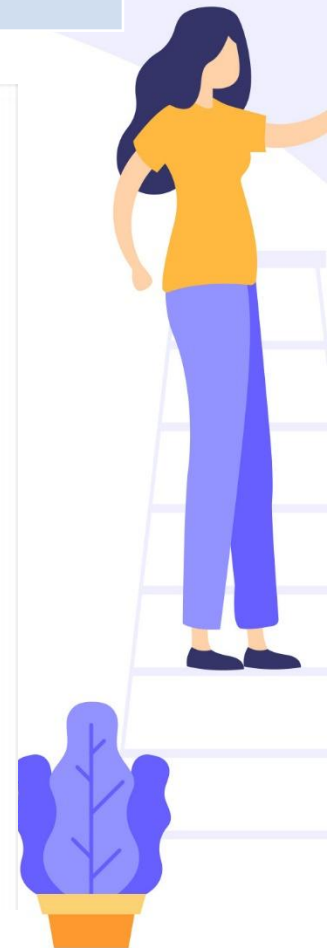
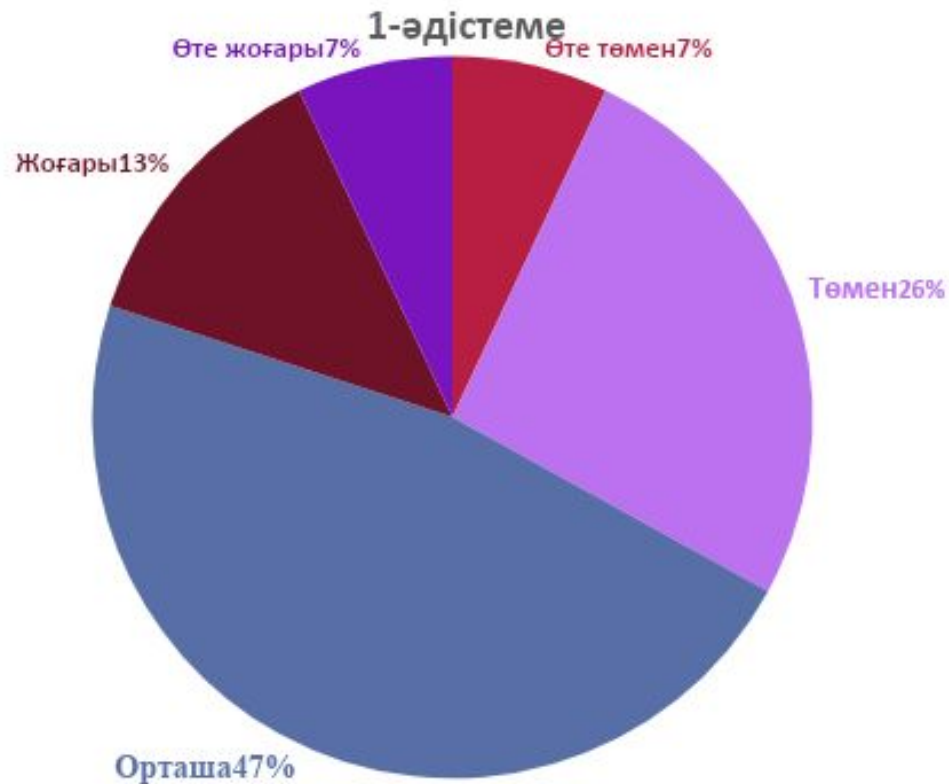

«Тап та, сызып таста»

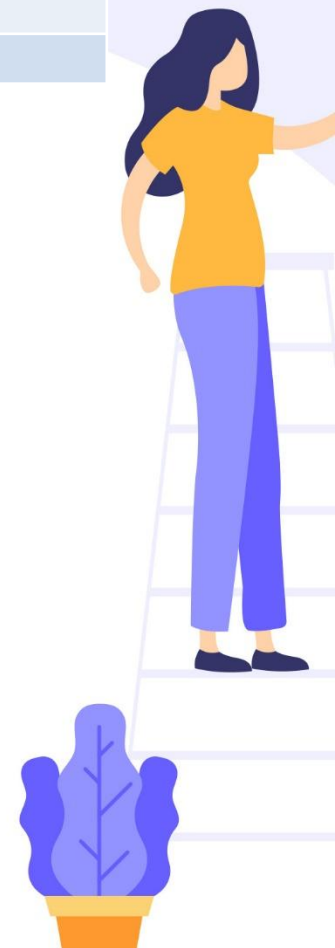
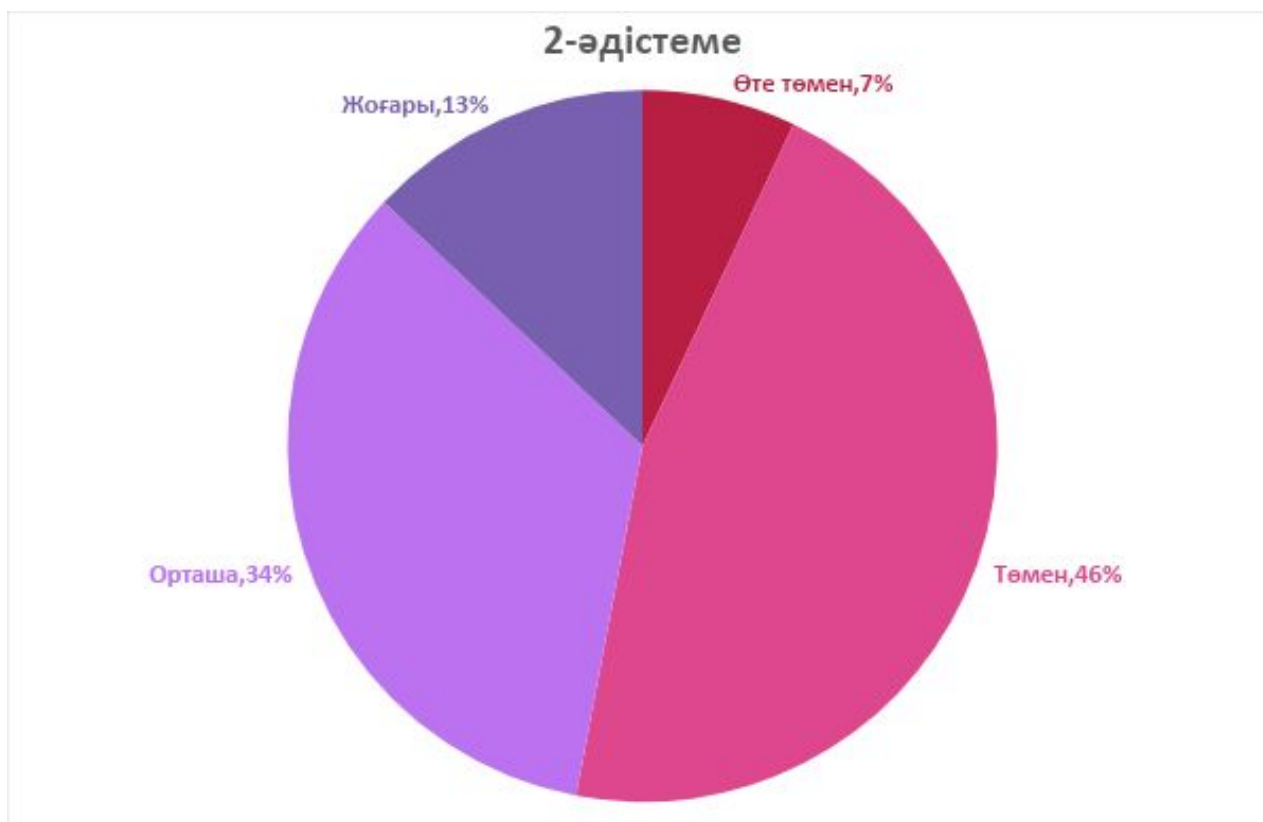
«Есте сақта және нүкте қой» әдістемесінің нәтижесі

Деңгейлер	Бала саны	% көрсеткіш
өте жоғары	1	7 %
жоғары	2	13 %
орташа	7	47 %
төмен	4	26 %
өте төмен	1	7 %

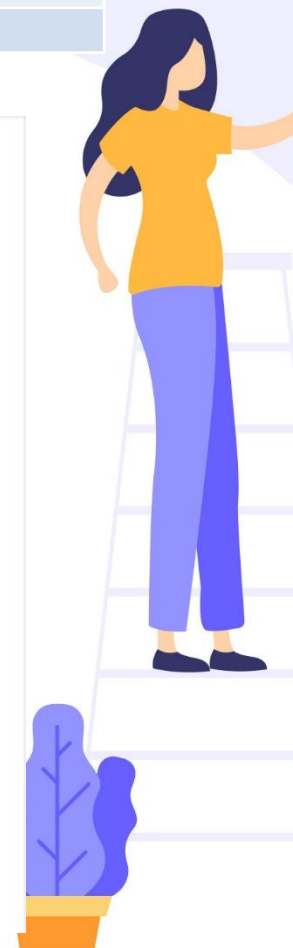
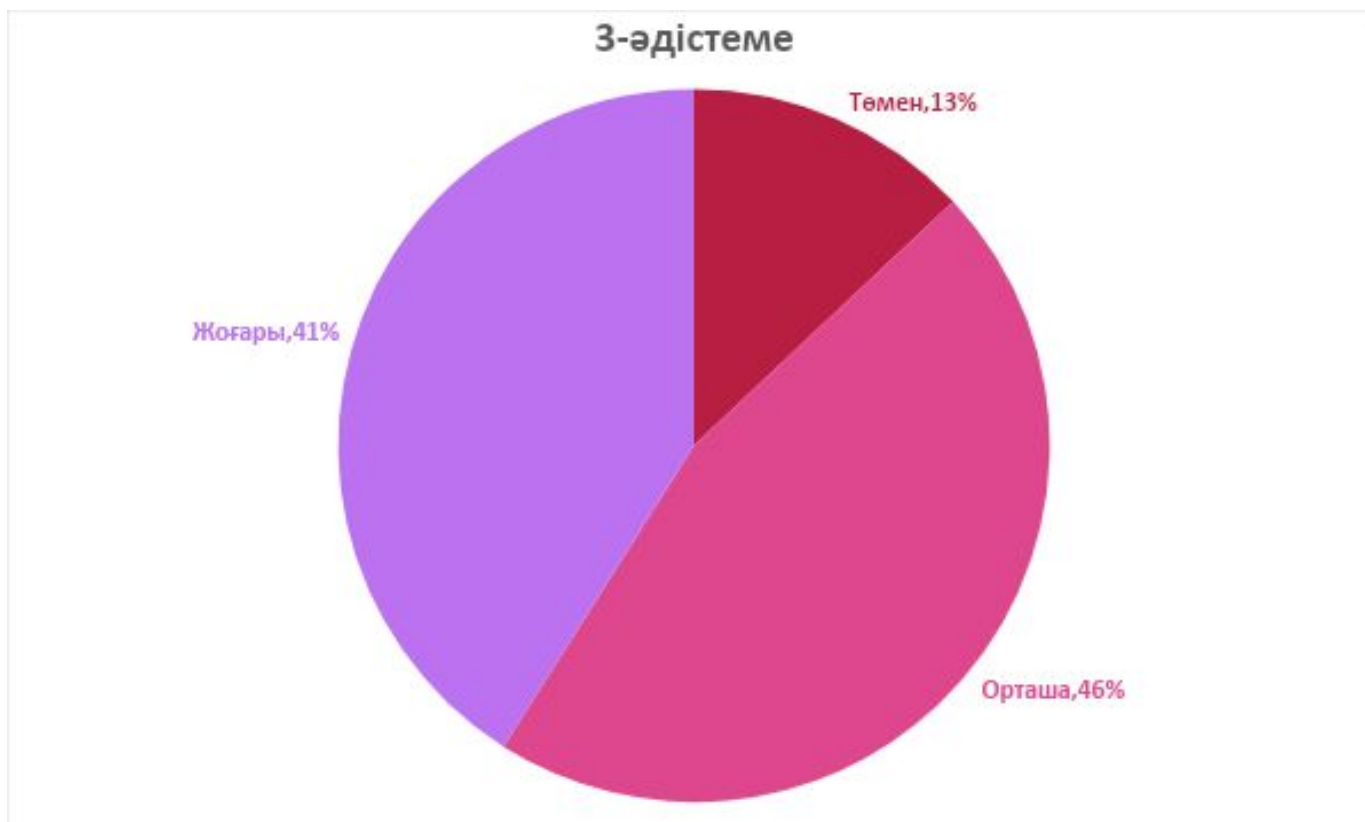
«Белгілерді қой» әдістемесінің нәтижесі

Деңгейлер	Бала саны	% көрсеткіш
өте жоғары	0	0 %
жоғары	2	13 %
орташа	5	34 %
төмен	7	46 %
өте төмен	1	7 %

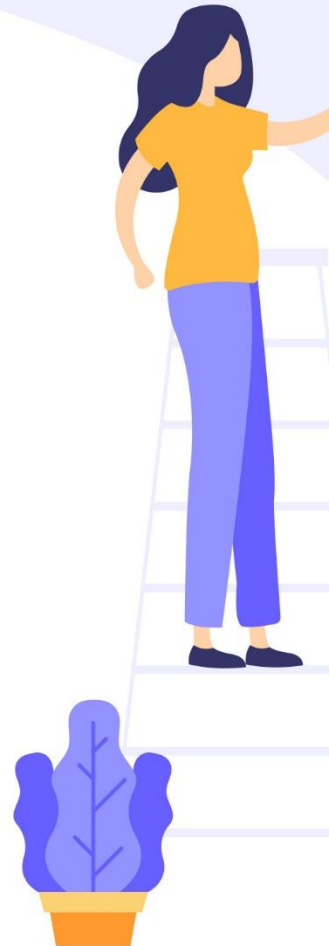
«Тап та, сызып таста» әдістемесінің нәтижесі

Деңгейлер	Бала саны	% көрсеткіш
өте жоғары	0	0 %
жоғары	6	41 %
орташа	7	46 %
төмен	2	13 %
өте төмен	0	0 %

Диагностикалық нәтижелер (бастапқы көрсеткіш)

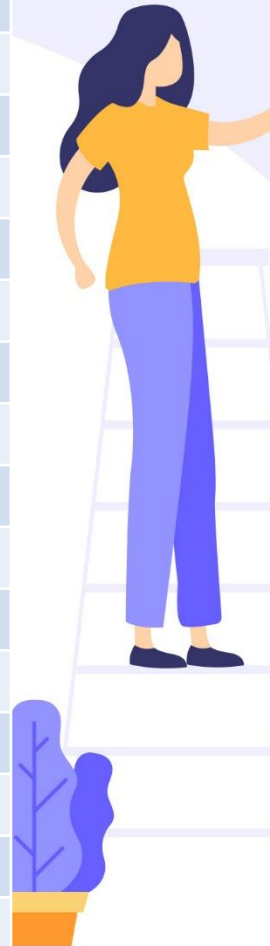
Балалардың аты-жөні	Зейіннің даму деңгейлеріне берілген әдістеменің атауы және нәтиже		
	1-әдіс «Есте сақта және нүкте қой»	2-әдіс «Белгілерді қой»	3-әдіс «Тап та, сызып таста»
Каусар	орташа	төмен	орташа
Дина	жоғары	орташа	жоғары
Ерасыл	өте төмен	төмен	төмен
Санжар	орташа	орташа	жоғары
Аслан	төмен	өте төмен	төмен
Дәулет	орташа	жоғары	жоғары
Айару	орташа	төмен	орташа
Мадияр	төмен	орташа	орташа
Әлинұр	орташа	төмен	орташа
Амина	жоғары	орташа	жоғары
Айлан	төмен	төмен	орташа
Нұрхан	орташа	орташа	жоғары
Ернұр	өте жоғары	жоғары	жоғары
Гүлсезім	орташа	төмен	орташа
Медина	төмен	төмен	орташа

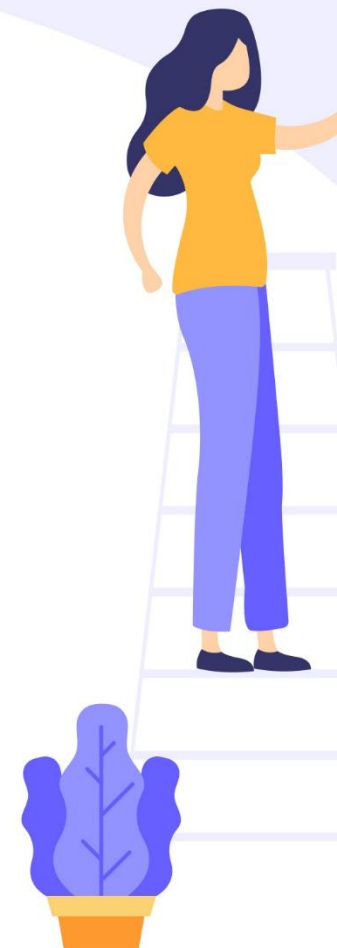
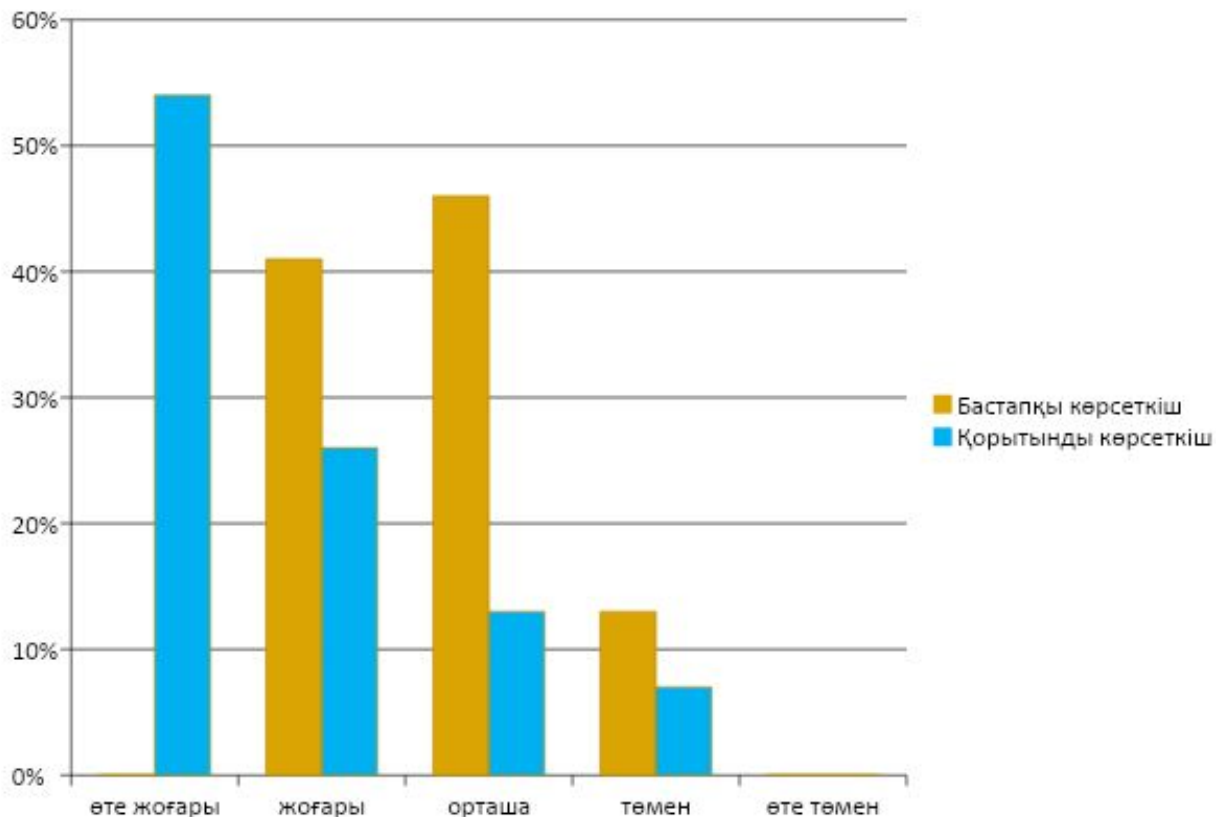
Қорытынды диагностика көрсеткіштері

Балалардың аты-жөні	Зейіннің даму деңгейлеріне берілген әдістеменің атауы және нәтиже		
	1-әдіс «Есте сақта және нүкте қой»	1-әдіс «Есте сақта және нүкте қой»	1-әдіс «Есте сақта және нүкте қой»
Каусар	жоғары	орташа	жоғары
Дина	жоғары	өте жоғары	өте жоғары
Ерасыл	орташа	төмен	орташа
Санжар	жоғары	жоғары	өте жоғары
Аслан	орташа	төмен	төмен
Дәулет	жоғары	жоғары	өте жоғары
Айару	жоғары	орташа	өте жоғары
Мадияр	орташа	орташа	өте жоғары
Әлинұр	орташа	орташа	өте жоғары
Амина	жоғары	өте жоғары	өте жоғары
Айлан	орташа	орташа	жоғары
Нұрхан	өте жоғары	орташа	өте жоғары
Ернұр	өте жоғары	орташа	жоғары
Гүлсезім	өте жоғары	орташа	орташа
Медина	орташа	орташа	жоғары

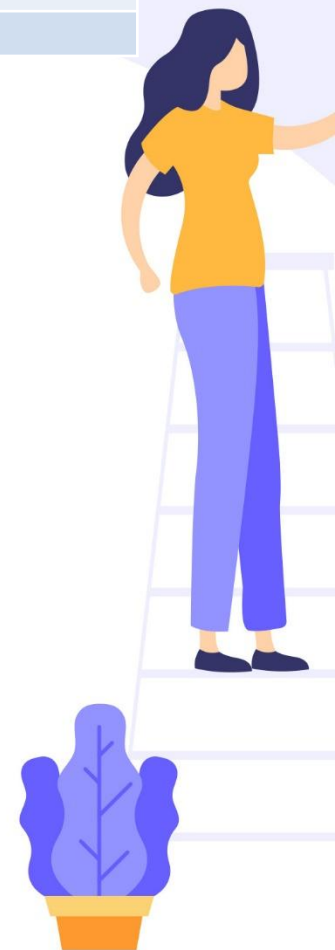
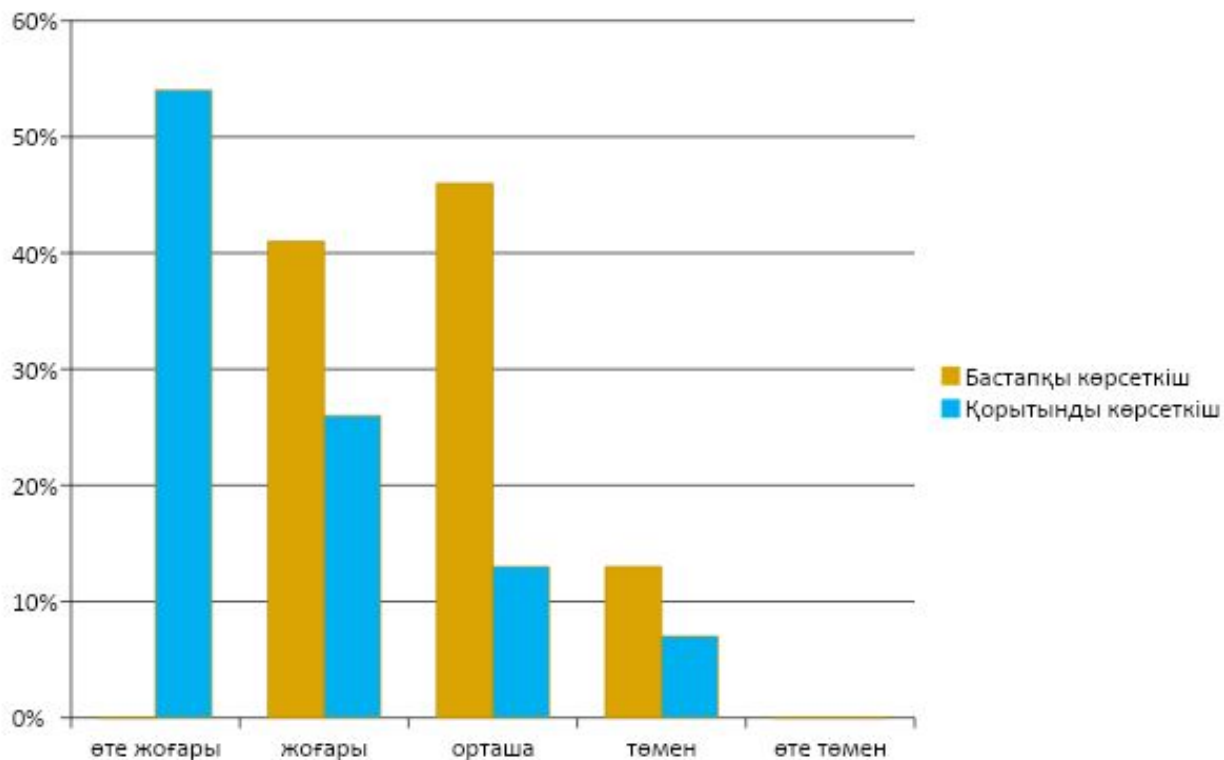
«Есте сақта және нүкте қой» әдістемесінің соңғы нәтижелері

Деңгейлер	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш
өте жоғары	7 %	18 %
жоғары	13 %	41 %
орташа	47 %	41 %
төмен	26 %	0 %
өте төмен	7 %	0 %

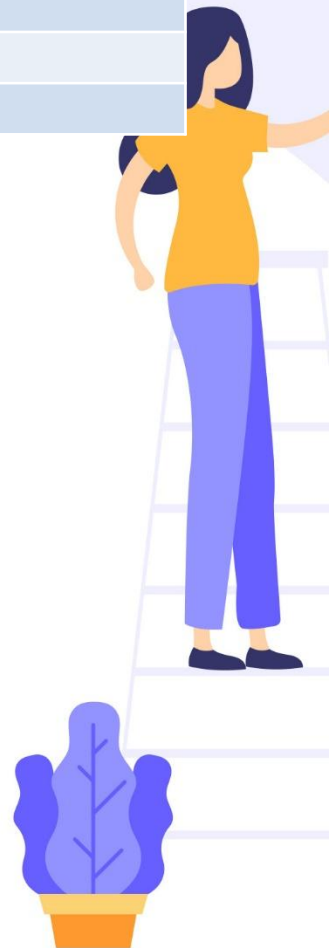
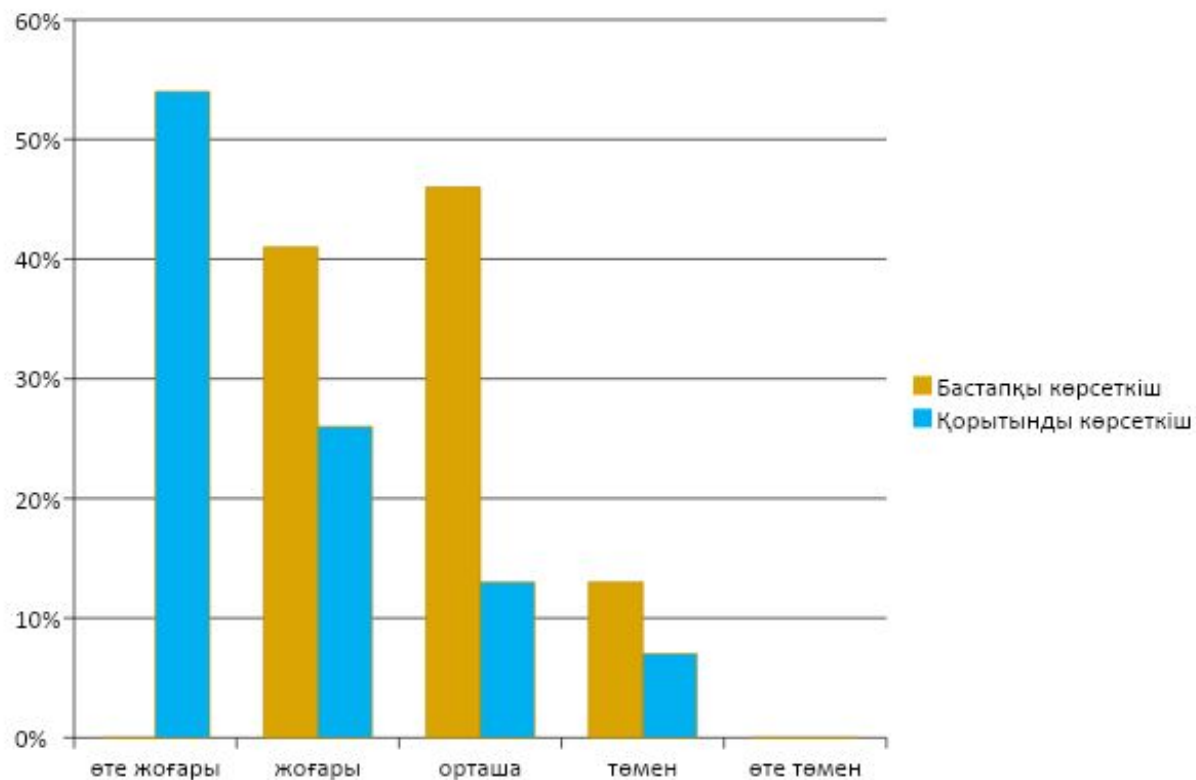
«Белгілерді қой» әдістемесінің соңғы нәтижелері

Деңгейлер	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш
өте жоғары	0 %	13,5 %
жоғары	13 %	13,5 %
орташа	34 %	59,5 %
төмен	46 %	13,5 %
өте төмен	7 %	0 %

«Тап та, сызып таста» техникасының қорытынды нәтижелері

Деңгейлер	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш
өте жоғары	0 %	54 %
жоғары	41 %	26 %
орташа	46 %	13 %
төмен	13 %	7 %
өте төмен	0 %	0 %

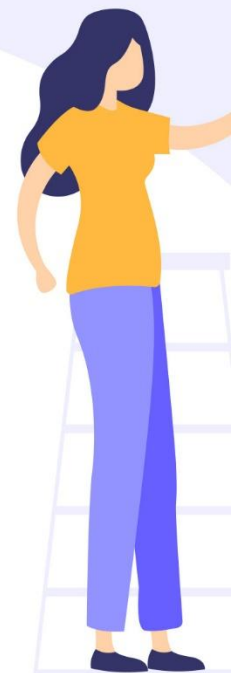
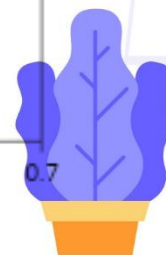
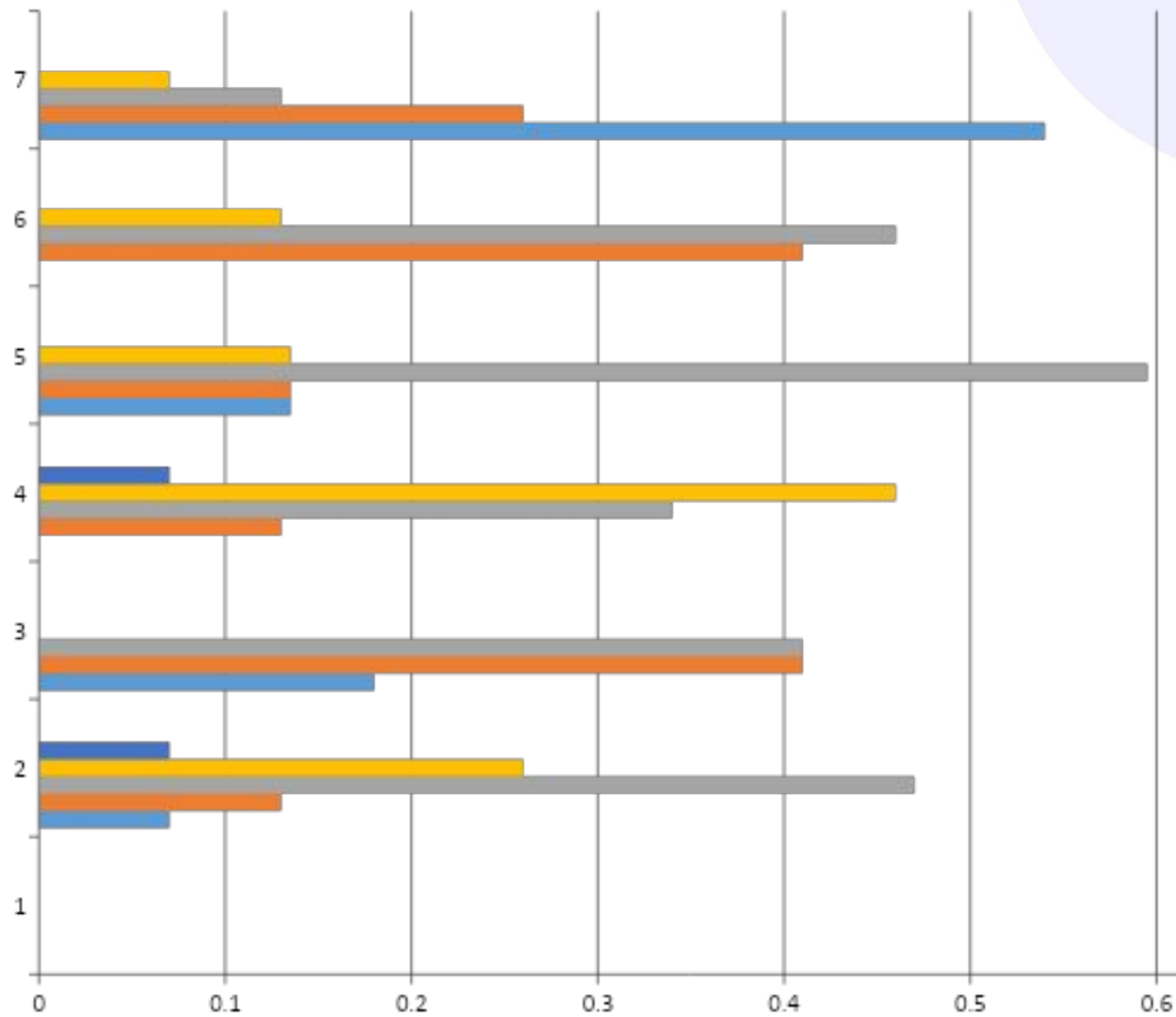

Жиынтық нәтиже

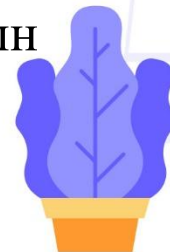
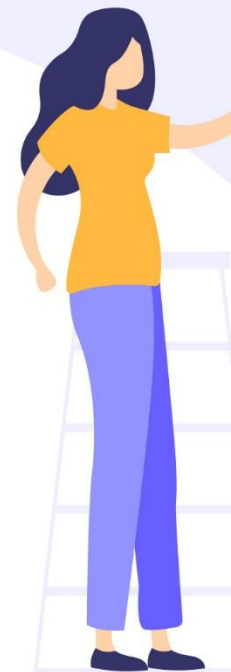
Деңгейлер	«Есте сақта және нүкте қой» әдістемесінің нәтижесі		«Белгілерді қой» әдістемесінің нәтижесі		«Тап та, сызып таста» әдістемесінің нәтижесі	
	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш	Бастапқы көрсеткіш	Қорытынды көрсеткіш
өте жоғары	7 %	18 %	0 %	13,5 %	0 %	54 %
жоғары	13 %	41 %	13 %	13,5 %	41 %	26 %
орташа	47 %	41 %	34 %	59,5 %	46 %	13 %
төмен	26 %	0 %	46 %	13,5 %	13 %	7 %
өте төмен	7 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %

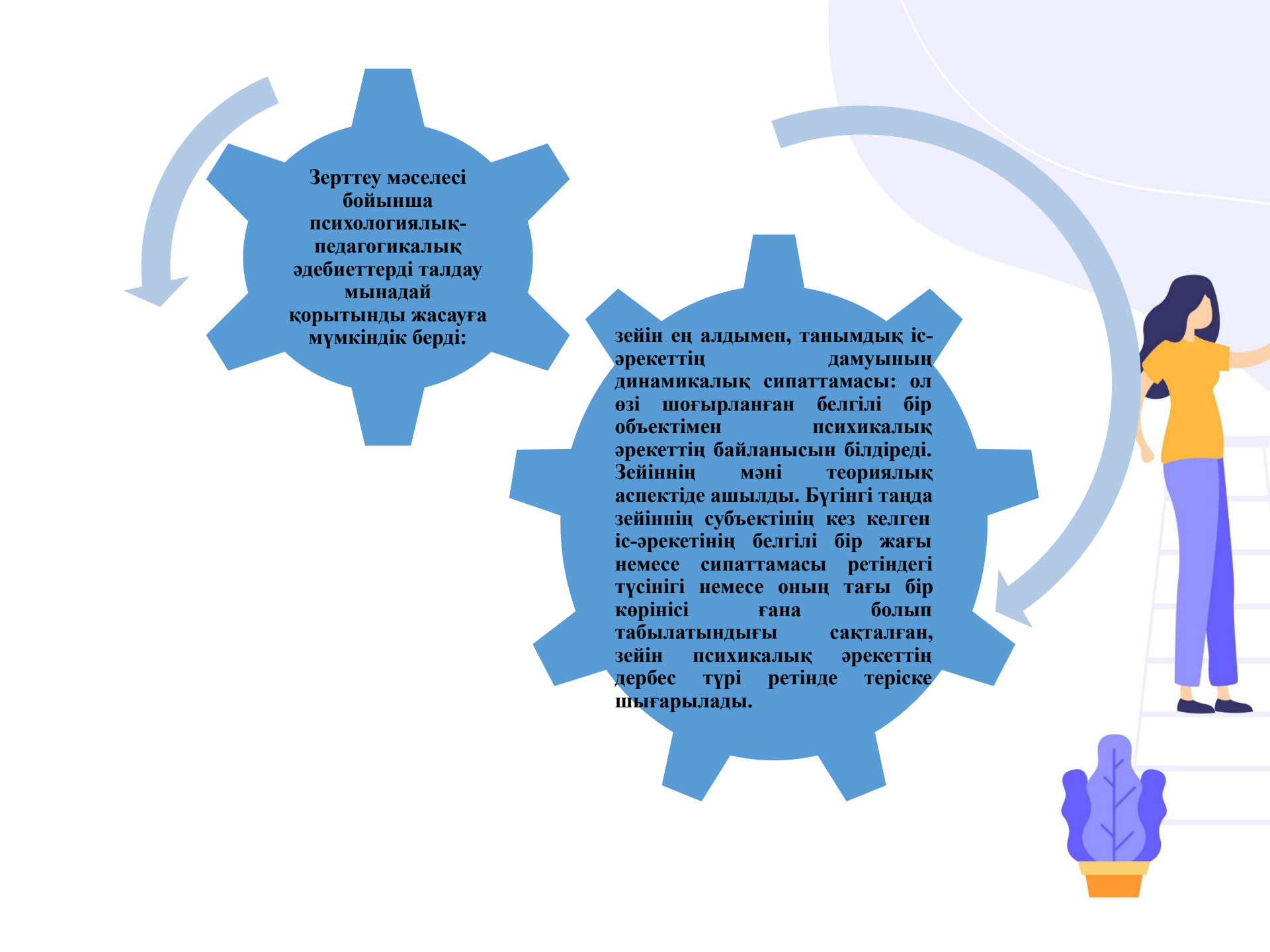

Салыстырмалы талдау диаграммасы

Психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді талдау мектеп жасына дейінгі балалардың зейінін дамыту мәселесі көптеген зерттеушілердің зерттеу пәні болып табылатынын айтуға мүмкіндік береді. Оның ішінде зейіннің даму ерекшеліктеріне, оның қасиеттеріне Л.С.Выготский, П.Я.Гальперин, Л.Н.Леонтьева, Т. Рибо, С.Л.Рубинштейн және басқалар еңбектері, мектеп жасына дейінгі балалардың зейінінің жеке қасиеттерінің жас ерекшеліктерін зерттеуге Ю.А.Афонкин, И.В.Дубровин, Р.С.Немов, Е.О.Смирнов, Л.Ф.Тихомиров, Г.А.Урунтаева және т.б.; мектеп жасына дейінгі балалардың зейінін дамыту жұмыстарын ұйымдастырудың ерекшеліктеріне Л.В.Байбородова, К.И. Иванова, А.В. Морозов, В.Е. Пахалян, М.И.Рожков, А.С. Спиваковская, Д.В.Чернилевский, Н.Е. Щурков зерттеулері арналған. Алайда, мектепке дейінгі білім беру мекемелеріндегі мектеп жасына дейінгі балалардың зейінін дамыту мәселесі шетелдік те, отандық да ғылыми психологиялық-педагогикалық зерттеулерде жеткілікті түрде көрініс таппағанын байқауға болады.

Зерттеу мәселесі бойынша психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді талдау мынадай қорытынды жасауға мүмкіндік берді:

зейін ең алдымен, танымдық іс-әрекеттің дамуының динамикалық сипаттамасы: ол өзі шоғырланған белгілі бір объектімен психикалық әрекеттің байланысын білдіреді. Зейіннің мәні теориялық аспектіде ашылды. Бүгінгі таңда зейіннің субъектінің кез келген іс-әрекетінің белгілі бір жағы немесе сипаттамасы ретіндегі түсінігі немесе оның тағы бір көрінісі ғана болып табылатындығы сақталған, зейін психикалық әрекеттің дербес түрі ретінде теріске шығарылады.

Қорытынды кезеңде бағдарламамыздың тиімділігін тексеру үшін тағы да диагностика жүргіздік. Бұл топтағы қорытынды диагностиканың нәтижесі бойынша ерікті зейін көлемінің даму деңгейі жоғарылап, балалардың дамуы орташа және жоғары деңгейге жетті, бұл біздің жұмысымыздың нәтижелілігін көрсетеді.

Ересек мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін ойын арқылы дамыту бойынша тәжірибелік-практикалық жұмыстар талданып, тәрбиешілерге арналған әдістемелік ұсыныстар жасалды. Қорытынды диагностика дайындық тобының балаларында ерікті зейіннің дамуының орташа және жоғары деңгейінің басым бөлігін көрсетті.

Практикалық тәжірибені қамтитын тәрбиешілерге арналған әдістемелік нұсқаулар тұжырымдалды.

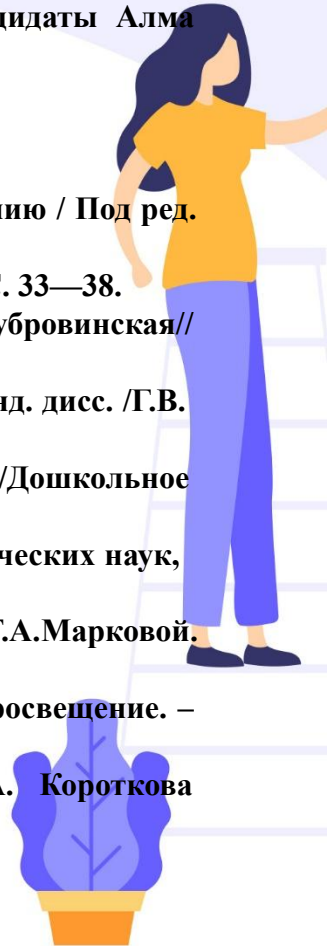
Зерттеу барысында мақсат айқындалды, міндеттер орындалды, болжам дәлелденді. Өйткені, ойын технологиялары мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті зейінін дамытуда ең негізгі құрал болып табылады.

Бұл жұмыс тәрбиешілерге, педагог-психологқа, логопедке балалардың зейінін, көрнекі қабылдауын, ақыл-ой операцияларын дамыту және баланың танымдық белсенділігін ынталандыру үшін балалармен жеке сабақтарда пайдалану үшін тиімді болады деп санаймыз.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Выготский Л.С. Развитие высших форм внимания в детском возрасте [Текст] /Л.С. Выготский// Хрестоматия по вниманию / Под ред. А.Н. Леонтьева, А.А. Пузырева, В.Я. Романова. - М., 2006. - С. 184-219.
2. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2 т. -Т. II. -М.: Педагогика, 1999. –357 с.
3. Рибо Т. Психология внимания [Текст] /Т.Рибо. - СПб.: Изд-во Ф. Павленкова, 1980. – 369 с.
4. Павлов, И. П. Полное собрание сочинений [Текст] / И.П. Павлов. - М.: ВЛАДОС, 2009. – 680 с.
5. Леонтьев А.Н. Психологические основы дошкольной игры [Текст] /А.Н. Леонтьев// Избр. психолог, произведения: В 2-х т. - М., 1983. - Т.1. - С. 303-323.
6. Психология / Ж. Аймауытұлы; кітапты араб жазуынап кошiрген психология ғылымының кандидаты Алма Акажанова - Алматы : Рауан, 1995 . - 312 б.
7. Жұмабаев М. Педагогика. Алматы. 1992
8. Т.Тәжібаев. Психология: Оқулық. — Астана: Фолиант, 2006. - 292 б.
9. Жарықбаев Қ.Б. Психология негіздері. Алматы 2005 ж., -415 б.
10. Добрынин Н.Ф. О теории и воспитании внимания [Текст] /Н.Ф. Добрынин. // Хрестоматия по вниманию / Под ред. А.Н. Леонтьева, А.А. Пузырева, В.Я. Романова. - М., 2006. - С. 243-259.
11. Гальперин П.Я. К проблеме внимания [Текст] /П.Я. Гальперин // Доклады АПН РСФСР. -1988.- № 3. -С. 33—38.
12. Дубровинская Н.В. Некоторые характеристики внимания в онтогенезе [Текст] / Н.В. Дубровинская// Психологический журнал. - 2012. - Т.3. - №5. - С. 54-65.
13. Петухова Г.В. Развитие произвольного внимания у детей дошкольного возраста [Текст] : Автореф. канд. дисс. /Г.В. Петухова. - М., 1961. -32 с.
14. Усова А.П. Роль игры в организации жизни и деятельности детей [Текст] /А.П.Усова //Дошкольное воспитание.-2005.- № 10. -С. 79-83.
15. Жуковская Р.И. Воспитание ребенка в игре [Текст] /Р.И. Жуковская. — М.: Изд-во Академии педагогических наук, 2013. – 320 с.
16. Менджеричкая Д.В. Воспитателю о детской игре [Текст]: Пособие для воспитателя дет. сада /Под.ред. Т.А.Марковой. М.: Просвещение, 2015. -128с.
17. Артемова А. Окружающий мир в дидактических играх дошкольников [Текст] /А. Артемова. - М.: Просвещение. – 2012. – 127 с.
18. Михайленко Н.Я. Взаимодействие взрослого с детьми в игре [Текст] /Н.Я. Михайленко,Н.А. Короткова //Дошкольное воспитание. - 2003. - №3. - С. 15; №4.-С. 18-23.
19. Эльконин Д.Б. Психология игры [Текст] /Д.Б. Эльконин. - М.: Владос, 1999. – 360 с.
20. Лурия, А. Р. Внимание и память [Текст] / А.Р. Лурия. – М.: Сфера, 2017. – 291 с.

21. Ухтомский, А. А. Доминанта [Текст] / А.А.Ухтомский. - М.: Академия, 2006. - 267 с.
22. Вундт, В. Память и внимание [Текст] / В. Вундт. - М.: Просвещение, 2014. – 372 с.
23. Джемс У. Психология [Текст] /У. Джеймс. - Л.: Педагогика, 1965. – 237 с.
24. Ланге Н.Н. Психологические исследования. Закон перцепции. Теория волевого внимания [Текст] /Н.Н. Ланге. - Одесса: Типогр. Штаба Одесск. воен. окр., 1993. – 197 с.
25. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психологическом развитии ребенка [Текст] /Л.С. Выготский // Вопросы психологии. - № 6. – 1996. - С. 62-76.
26. Гальперин П.Я. Экспериментальное формирование внимания [Текст] /П.Я. Гальперин, С.Л. Кабыльницкая. – М.: МГУ, 1994.-102 с.
27. Люблинская А.А. Детская психология [Текст] /А.А. Люблинская. – М.:Просвещение, 2001. – С.106.
28. Богуславская З.М. Развитие познавательной деятельности детей дошкольного возраста в условиях сюжетной дидактической игры [Текст] /З.М. Богуславская//. - 2015. – Вып.64. – С.28-35.
29. Добрынин Н.Ф. Внимание и его воспитание [Текст]: Стенограмма публичной лекции /Н.Ф.Добрынин. - М.: Правда, 2011. -256 с.
30. Мухина В.С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество [Текст] /В.С. Мухина. - 7-е изд., стер. – М.: «Академия», 2012. – 452 с.
31. Леонтьев А.Н. О социальной природе психики человека [Текст] /А.Н. Леонтьев // Вопросы философии. - 1991. - № 1.- С. 30–42.
32. Зверева Г.И. О воспитании внимания [Текст] /Г.И. Зверева //Дошкольное воспитание.- 2017.- №12.-С. 46.
33. Розов А.И. К вопросу о теории внимания [Текст] /А.И.Розов//Вопросы психологии.- 1956.- № 6. – С.25-29.
34. Урунтаева Г.А. Дошкольная психология [Текст]: Учеб. пособие для уч-ся СПУЗ /Г.А. Урунтаева. - М.: «Академия», 1996. - 336с.
35. Набатникова Л. Влияние социально значимых раздражителей на характер внимания [Текст] / Л. Набатникова//Дошкольное воспитание. - 2017. -№7.-С. 36-38.
36. Костюк Г.С. Психология [Текст] /Г.С. Костюк. – Киев: Радянська школа, 2008. – С.395.
37. Якобсон С.Г. Внутренние действия, обеспечивающие распределение внимания у дошкольников [Текст] /С.Г. Якобсон // Вопросы психологии. - 2018. - № 6(нояб.-дек.).-С.19-25.
38. Баскакова И.Л. Внимание дошкольника, методы его изучения и развития. Изучение внимания школьников [Текст] /И.Л. Баскакова. — М.: Издательство «Институт практической психологии», Воронеж-НПО «МОДЭК», 2015. — 64 с.
39. Ананьев Б.Г. Воспитание внимания школьника [Текст] /Б.Г. Ананьев. - М. — Л., Изд-во АПН РСФСР, 1964. – 86 с. 40. Венгер Л. Развитие внимания, памяти и воображения в дошкольном возрасте [Текст] /Л.Венгер, В.Мухина // Дошкольное воспитание. -1994. -№12. - С.24-30.
41. Богуславская З.М. Психологические особенности познавательной деятельности детей-дошкольников в условиях дидактической игры [Текст] /З.М.Богуславская//Психология и педагогика игры дошкольника. - М.: Просвещение, – С.254-268.
42. Гонаблин Ф.Н. Внимание и его воспитание [Текст] /Ф.Н. Гонаблин. - М.: Педагогика, 1972. -158 с.
43. Якобсон С.Г. Анализ формирования механизмов произвольного внимания у дошкольников [Текст] /С.Г. Якобсон // Вопросы психологии. - 2009.-№ 5(сент.-окт.).-С.3-10.

44. Дубровина И.В. Психология [Текст]: Учебник для студ. сред. пед. учеб. заведений /И.В. Дубровина, Е.Е. Данилова, А.М. Прихожан; Под ред. И.В. Дубровиной. - М., Издательский центр «Академия», 1999. - 464 с.
45. Дормашев Ю.Б. Психология внимания: [Текст] Учебник МПСИ/Ю.Б. Дормашев, В.Я. Романов. - М.:Флинта, 2002. - 316 с.
46. Волкова Н. Внимание детей во время занятий [Текст] /Н. Волкова// Дошкольное воспитание. - 1971.- №12.- С. 6-9.
47. Котырло В.К. Развитие волевого поведения дошкольников [Текст] /В.К. Котырло. - Киев: Радянська школа, 2019. - 200 с.
48. Гаспарова Е. Ведущая деятельность дошкольного возраста [Текст] / Е. Гаспарова// Дошкольное воспитание. - 2017. - № 7. - С. 45-50.
49. Хейзинг И. Homo ludens. Статьи по истории культуры [Текст] / Пер., сост. и вступ. ст. Д.В. Сильвестрова. - М.: Прогресс-Традиция, 1997. - 416 с.
50. Эльконин Д.Б. Игра: ее место и роль в жизни и развитии детей [Текст] /Д.Б. Эльконин // Дошкольное воспитание. - 1976. - № 5. -С. 41-46.
51. Запорожец А.В. Игра и ее роль в развитии ребенка дошкольного возраста [Текст] /А.В. Запорожец, Т.А Маркова. — М.: Просвещение, 1978. - 317 с.
52. Рубинштейн, С. Л. Основы общей психологии [Текст] /С.Л. Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2016. - 276 с.
53. Смирнова Е. Современный дошкольник: особенности игровой деятельности [Текст] /Е. Смирнова //Дошкольное воспитание. - 2016. - №4. -С. 70-73.
54. Устименко В.Ф. Место и роль игрового феномена в культуре [Текст] /В.Ф. Устименко // Философские науки. - 2017. - № 2. - С. 69-77.
55. Кононова И.М., Сергеева К.Д. Дидактические игры [Текст]/И.М. Кононова, К.Д. Сергеева //Игра дошкольника /Под ред. С.Л. Новоселовой. - М., 1989. -С.127-132.
56. Бочкарева Л.П. Воздействие книг и картин на игровые образы [Текст] /Л.П. Бочкарева// Воспитание детей в игре / Сост. А.К. Бондаренко, Л.И. Матусик. -М., 2013. -С. 38-48.
57. Воспитание детей в игре [Текст]: Пособие для воспитателя детского сада./Сост. А.К. Бондаренко, А.И. Матусик. - 2-е изд. Перераб. и доп. - М.: Просвещение, 2013. - 192 с.
58. Репина Т. Самостоятельные игровые объединения [Текст] /Т.Репина, О.Гостюхина //Дошкольное воспитание. - 2014. - №2. - С. 43-46.
59. Руководство играми детей в дошкольном учреждении [Текст]: Из опыта работы. /Под. ред. М.А. Васильевой. - М.: Просвещение, 2016. - 112 с.
60. Игра дошкольника [Текст] /Л.А. Абрамян, Т.В. Антонова, Л.В. Артемова и др.; Под ред. С.Л. Новоселовой.— М.: Просвещение, 2019.— 286 с.: ил.— (Б-ка воспитателя дет. сада).
61. Карпова, С.Н. Игра и нравственное развитие дошкольников [Текст] /С.Н. Карпова, Л.Г. Лысюк. - М.:МГУ, 1986. - 144 с.
62. Бармашова Е. Игровая мозаика: программа занятий по развитию внимания у детей дошкольного возраста [Текст] / Елена Бармашова// Школьный психолог. - 2018. - № 5. - С. 8-14.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА РАҚМЕТ!

